RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL
HOI 60 [illegible]

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2010

NGÀY THỨ SÁU 30 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI	Phần tư báo in giấy thường, không kể tiền gửi bảo đảm	Người đem đến nhà	Gửi xe tập thể	Mandat Tây và Tàu, Ai-lao	Nam-Kỳ, Cao-miên, Thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các tháng và						
Các công-sở	»	8.00	8.60	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.
4e page

Thời đại mới, phong-tục mới

Vừa rồi kỳ giả có được tiếp chuyện một bực lão-thành rất hay đọc báo quốc-văn, nhân nói đến phong-tục xã-hội đời nay cụ lấy làm chán nản lắm và có ý khuyên nên thuyết-thoảng bàn về những vấn-đề giáo-dục, để kích thích nhân tâm về đường đạo-lý. Kỳ-giả có đáp rằng nói mãi về đạo-đức e người đọc báo lấy làm chán, thì cụ lại rằng : « Tôi đọc báo lại hay chú ý nhất về những bài giáo-dục, trong bụng cứ đinh ninh rằng những lời thống-thiết ở báo-chương có thể chấn-chỉnh được phong-hóa, cải chính được nhân tâm ». Rồi nhân đó cụ lại bàn về cách dạy dỗ con em cho có hiếu để và nhắc lại những việc hai ba mươi năm về trước có nhiều câu rất thâm trầm, kỳ-giả tưởng nên thuật lại sau đây có lẽ cũng giúp được một phần vào sự chấn-chỉnh phong-tục. Cụ nói :

— Trong quí báo độ nọ có thuật chuyện một người học đã khá mà cãi nhau với bố, rồi phát khùng lên trợn mắt nhìn mà nói những lời bất hiếu. Ôi ! thế mà cũng chưa tệ bằng mấy chuyện chính tôi đã được nghe thấy. Tôi biết một người cũng mặt học hành chữ nghĩa, cãi nhau với bố, rồi phát khùng ném cả bộ bàn đèn của bố xuống giếng nữa ! Tội lại quen một ông già, nhà rất thanh bạch, người con lớn khi mới làm việc được ngay lương bổng rất hậu, mà cái địa-vị ở trong xã-hội cũng ra vẻ ra vành lắm. Thế mà một hôm tôi gặp lão, tôi lỏ ý mừng cho lão được tốt số « già cậy con », thì lão bỗng ứa đôi hàng lệ mà thôn-thức kể lể nỗi con xử tệ bạc với mình : nào nó sợ xấu hổ với chúng bạn mà không muốn cho ở chung ; nào mỗi tháng nó chỉ thì cho được mấy đồng ăn cháo không đủ, khiến cho thân già vẫn phải đi làm mướn kiếm thêm ; nào một đôi khi có đến nhà con thì con ra bộ bị-báng khó chịu, cho nên nhiều khi qua cửa nhà con mà nghỉ nhục lão cũng không muốn vào. . . .

Tôi lại có một người bạn cũng đến than thân với tôi về đứa con tệ bạc, nhờ tôi khuyên bảo giúp cho. Một bữa người con đến chơi, nhân lúc vắng tôi sẽ lấy nghĩa lý bảo thì hắn chối phắt, đổ lỗi cho bố già lẩn cẩn. Nhưng, tuy vậy từ đó, hắn cũng đãi bố hơn trước đôi chút thật, song lại có ý ngạnh khóe lạnh lùng.

Kỳ giả đáp :

— Những chuyện như thế chính tôi đây cũng thường được nghe rác cả tai, nhưng thiết tưởng nói lắm cũng vô ích, đã chẳng cảm động được những quân vô loài mà lại khiến cho người đọc báo kêu là những bài đạo-đức cơm nếp quá, làm thêm buồn cho các nhà ưu thời mẫn thế lại càng sinh bụng chán đời. Nhưng cụ thử xét ngày xưa có lắm chuyện như thế không và những nguyên-nhân nó tại đâu ?

— Tôi tưởng không phải là họ hiểu lắm nghĩa tự-do nghĩa bình-đẳng, cũng không phải họ không học biết luân-lý Đông Tây. Cái nguyên-nhân vô hạnh ấy tuy bởi nhiều lẽ khác nhưng cũng có mấy phần tự ở cha mẹ xui nên. Nguyên là ngày nay ai cho con đi học cũng chỉ cốt lấy thi đỗ, lấy việc làm, hoặc làm quan, làm phán, hoặc làm đốc, làm thám, nói tóm lại là vụ lấy cái danh với cái lợi, hình như ai nấy chỉ có một chủ-nghĩa là nhắm mắt đuổi theo cái tủ bạc với cái phẩm hàm. Đã dành rằng danh với lợi đời nào chẳng qui, nhưng ngày xưa các nhà cho con đi học là chủ ý học cách làm người hơn.

Thế ngày xưa đi học cũng chẳng cốt lấy thi cử, cốt để làm quan đấy ru ?

Không, thật ra ngày xưa các nhà cho con đi học chỉ cốt cho học biết đạo-lý cương thường ; trẻ con dừa nào, có tư chất thông minh mới cho theo đòi học lối thi cử. Học-trò được đỗ khóa đỗ hạch đã mừng rằng thành thân con nhà học-trò rồi, có ước mong nữa cũng chỉ đến cử tú là cùng. nên chi tục-ngữ đã có câu : « Tú tài bình chân, cử nhân hết nợ », thật chẳng mấy người dám quá vọng cao xa. Tôi chắc những cụ già về đời thời lối còn nhỏ đều nhớ như vậy cả. Nay các nhà cho con đi học, chẳng hiểu được sách vở của con, kiểm soát được việc học của con, lại chỉ một mực khuyên con cố học để thi lấy bằng ấy bằng nọ, cho nên cón trẻ mới đinh ninh trong óc rằng chủ đích việc học có thể mà thôi. Bởi vậy các cậu chỉ mải miệt về những khoa học nào kỳ thi có hỏi đến mà thôi, thành ra tâm trí lúc nào cũng u-mê ám-chướng chẳng lợi gì cho sự tu thân, chỉnh tâm, thành ý, trí trí của chúng là mấy : ngoại giả việc thi cử, kiếm nghề làm thì trong trí-não chẳng phát ra được cái ý tưởng gì cao thượng, chẳng thấm thía được chữ nghĩa ly gì. Một điều tệ nữa là các nhà có con phần nhiều chẳng hiểu cái nghĩa gia-đình giáo-dục, việc dạy con chỉ nhất thiết phó mặc ông thầy, mà ông thầy cũng chỉ dạy đủ các khoa trong chương-trình thôi, tinh hạnh học-trò thế nào cũng không thiết đến. Cha mẹ có thấy con làm sự gì chướng mắt, nói điều gì trái tai, thì thường lại không dám bẻ bắt, sợ trái với lối học mới, ngăn trở sự tấn tới của con chăng, thành thử ông con là học hay chữ nhất nhà, kiến thức nhất nhà, mà khinh cha mẹ dốt, coi lễ phép cổ của ta là hủ mà không theo. Các cậu kiêu ngạo đã mất nết quen thân, khi lớn lên dẫn biết chữ hiểu làm trọng nhưng cái tim cái óc nó đã quen rồi, có nghĩ lại cũng khó mà sửa tính được, chẳng khác gì những người nghiện thuốc phiện nghiện cờ bạc, hà lại chẳng biết là hại gia đạo, mất danh giá, mà nào có chừa được đâu. Rõ nghĩ đến thôi cũ mà thêm, ngày xưa hễ nhà nào mà kẻ dưới nói hỗn với người trên thì bất cứ ai nghe thấy là được vì thiên lý mà trị tội liền. Tôi còn nhớ thuở đương đi học, bên làng diềng có đứa cháu cãi nhau với bà ; lúc ấy tôi đang có bạn học chơi trong nhà, tôi nghe tiếng liền rủ nhau sang trị kẻ có tội, gọi cửa nó không mở, mới trèo tường sang bắt, định trói lại để giải vào quan. Sau bà nó phải xin thì chúng tôi mới thôi, nhưng từ đó no sợ, phải chừa thật mà sau cũng cải được tính ác. Bây giờ mà làm như thế thì chẳng khỏi nó kiện là « xung đột nhân gia », mà các quan phị khép vào tội phạt giam thì cũng phạt bạc. Lá bấy giờ các quan lấy tình mà xử kiện hơn là lấy lý.

(Còn nữa)

V. D.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 29 Novembre 1923

Tại hội-đồng Bồi-thường

Các báo Pháp có nói : Cuộc hội nghị ngày thứ năm này của hội-đồng Bồi-thường rất quan-trọng. Hôm ấy hội-đồng sẽ bàn đến lời của nước Pháp bàn về việc xét cái năng-lực của chánh-phủ nước Đức và việc dùng các số tiền sẽ thu được theo như các giao-ước ký với các nhà kỹ-nghệ nước Đức.

Báo *Temps* có nói : Ngày 11 Août mới đây Lord Curzon có bảo việc trù bính là một việc trái phép, nay đến lúc chia nhau cái lợi về việc trù bính, có lẽ chánh-phủ nước Anh cũng khó xử đấy nhỉ.

Việc đất Tanger

Các đại-biểu hiệt quốc hội-nghị ở Paris để ăn-định cái thể lệ đất Tanger. Có tin rằng đất Tanger và miền xung quanh đấy vẫn kể là đất của nước Maroc, ở dưới quyền quốc-vương nước Maroc đúng như lời nước Pháp bàn. Thành Tanger do một hội-đồng quốc-tế cai trị, mà hội-đồng quốc-tế lại ở dưới quyền hội-đồng kiểm-duyệt, có đại-biểu của quốc-vương nước Maroc và các quan lĩnh-sự của mấy cường quốc dự hội-đồng.

Nước Tây-ban-nha có xin được sửa đổi đường cương-giới cái miền thuộc về quyền nước ấy.

Về việc lập tòa nội-các ở nước Đức

Các báo có nói : Hiện nay các chánh-đảng Cộng-hòa đương cố gắng lập một cuộc kết-liên để dựng một tòa nội-các do M. Stegerwald chủ trương.

Hội-đồng quản-trị của đảng Xã-hội ưng một khoản nói rằng chánh đảng ấy không có hòa hiếu với đảng Cộng-sản.

Nước Đức muốn lập chánh-phủ thống-quyền quốc-vụ hay sao ?

Tin Coblentz. — Thượng hội-đồng của nhà binh đã Rückenanie bị M. Mathes giải-tán, có quyết-nghị xin với chánh-phủ giao cho quan binh thống-quyền quốc-vụ.

Đảng Cộng-sản ở nước Đức

M. Severing có công-bố rằng từ ngày 15 Janvier đến giờ, chánh-phủ tịch-biên của đảng Cộng-sản 4.000 khẩu súng *pistolet*, 24 khẩu mai-hoa và 5.000 khẩu súng *carabine*.

Việc trong hạt sông Rhur

Các xưởng và các mỏ trong hạt sông Rhur lại làm việc dần dần. Các quan trú binh đã ký giao-ước với các hiệu Thyssen, Gutehoffnungshütte, Mennesmann, Emscher Lippe, Constantin Der Grosse, Harpener, Heinrich Uber Rhur. Các quan trú binh lại đang điều đình với hội liên-hiệp các chủ mỏ than *Lignite*.

Cái lợi về các rừng trong hạt trú-bình

Các rừng ở hạt trú-bình trong năm 1923 này thu lợi được độ 80 triệu quan. Về năm 1924, hiệu chừng được độ từ 50 cho đến 100 triệu. Các viên-chức kiểm-lâm nước Đức ưng làm việc với các viên chức kiểm-lâm Đông-minh.

CÁI GIÁ VĂN-TỰ CỦA MỘT NHÀ DANH-SĨ NƯỚC ANH

Nhà tiểu-thuyết trứ-danh nước Anh tên là Rudyard Kipling khởi-nghiệp là một nhà phóng-sự cho một tờ báo nhỏ ở Hoa-kỳ, rồi sau dần dần trở nên một nhà đại-văn-sĩ. Nay ông không ở nước Hoa-kỳ nữa, nhưng người Hoa-kỳ vẫn qui mến làm. Mới đây ông có tiếp được một bức thư sau này của một người Hoa-kỳ rất thích đọc văn của ông. Thư rằng :

« Thưa tiên-sinh, tiện-nhân có một bộ tiểu bút của các nhà văn-học và mỹ-thuật trứ-danh. Nay tiện-nhân cũng muốn được một bức thủ bút của tiên-sinh, và tiện-nhân trộm nghe cái giá tiền nhuận bút của tiên-sinh mỗi tiếng là một đồng. Vậy tiếp đây xin dính năm đồng, xin tiên-sinh viết cho tiện-nhân một bức thư ngắn ngắn ».

Ông Kipling tiếp được thư ấy, bèn viết trả lời lại mấy chữ như sau :

« Xin gửi lời thăm ông ».

Thư ấy không có chữ ký ở dưới, vì cái số tiền chỉ có năm đồng, mà trong thư đếm đã đủ năm chữ rồi. Chẳng biết về sau người Hoa-kỳ ấy có gửi thêm một đồng bạc nữa đến để xin thêm cái chữ ký vào hay không ?

Tin Trung-hoa

Tôn-Văn đã lấy được Huệ-châu

Quân hữu-đức của Tôn-Văn rinh được lúc quân Trần kéo đánh Bắc-la, trong thành Huệ-châu không sẵn quân ứng-viện, tăng sáng ngày 1 ở trên núi Phi-ngư ập xuống đánh thành ; quân trong thành chống cự không nổi, bỏ thành tan chạy ; đến 11 giờ sáng quân bên kia lấy được thành Huệ-châu (đã vây mãi hơn mai tháng nay), bắt sống được ba tên đoàn-trưởng, thu được ba khẩu đại bác hơn hai ngàn khẩu súng.

Trần-quỳnh-Minh cầu viện với Bắc-quân ở Phúc-kiến

Trần-quỳnh-Minh phái Tạ-Siên vào tỉnh Phúc-kiến yết kiến Tôn-truyền-Phương và Vương-vĩnh-Truyền, xin nộp trả các đất ở về phía nam tỉnh Phúc-kiến, cầu lấy thực-lực viện trợ cho. Tôn Vương chưa tỏ ý ra sao cả.

Cuộc cạnh-tranh nghị-trưởng ở dân nghị-viện

Nghị-viện đương họp bàu nghị-trưởng, các chính-đoàn tranh nhau rất kịch-liệt.

Nội-các mới vẫn chưa thành-lập

Tôn-bảo-Kỳ đứng tổ-chức nội-các chính thức chưa được quốc-hội đồng ý.

Vương-khắc-Mẫn lại nhận bộ tài-chính

Trương-Hồ vì trù-khoản không xong, phải xin từ chức, Vương-khắc-Mẫn hứa với Tào-Côn sẽ trù ngay cho ba trăm vạn lang bạc phát cấp lương tháng cho bọn quân cảnh, lại nhận thụ-lý tài-chính bộ trưởng.

Ba tuần-duyệt-sứ mới

Tào-Côn phát lệnh nhiệm mệnh Ngô-bội-Phu làm tuần-duyệt-sứ ba tỉnh Trực-lệ, Sơn-đông và Hà-nam ; Tê-nhiếp-Nguyên làm tuần-duyệt-sứ ba tỉnh Giang-tô, An-huy và Giang-tây ; Tiêu-diên-Nam làm tuần-duyệt-sứ hai tỉnh Hồ-nam và Hồ-bắc.

Nước Truug-hoa với cố thống-lĩnh Harding nước Hoa-kỳ

Ở Bắc-kinh mới dựng một ngôi tượng kỷ-niệm cố thống-lĩnh Harding nước Hoa-kỳ. Bắc-sĩ Schurmann, là đại sứ nước Hoa-kỳ đã làm lễ khánh thành. Có một vạn người Trung-hoa đến dự lễ

Bắc-sĩ Schurmann và quan ngoại-giao bộ thượng-thư nước Trung hoa có đọc diễn-văn thuật lại cái công-trạng của cố thống-lĩnh đối với cuộc hòa-bình.

HẢI ĐÀM

Thơ thi

— Thế nào ? Ngô-huynh định nghiền mãi thơ đến bao giờ đấy ? Đã xong chưa ? Xin đọc cho đệ nghe với nào ?

— Dễ đấy bẩn ! Khó lắm chứ ! Đệ luyện mãi mấy tháng nay mà vẫn mới có một câu và mới tìm được hai vần rõ chắc nịch.

— Câu gì và vần gì ? đọc lên xem có hay không nào.

— Chưa muốn đọc vội.

— Cứ đọc xem nào, sao hiềm thế.

— Ừ nào đọc, đại-huynh chữa giúp nhé :

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,

Rồi thì ấy gì ấy gì..... *không.*

Câu thực trên thì ấy gì ấy gì.... đó,

Còn câu dưới thì ấy gì ấy gì..... *xong.*

Ấy mới được có thế.

Gớm nghiền kỳ quá, mấy tháng nay mới gọt được có hai vần : *không, xong* ! !

Phù-sơn

NGƯỜI HẮC-CHỦNG VỚI BỆNH UNG-ĐỘC

Trong năm 1921, nước Hoa-kỳ có cả thảy 76.000 người chết về bệnh ung (cancer) mà xem ra thì ở đâu cũng thấy cái bệnh ung một ngày một bành trướng. Ở Massachussetts thì 100.000 người, 96 người chết về bệnh ung ; ở Caroline thì 100.000 có 47 người chết về bệnh ung ; ở Nữu-ước người ta tính ra thì số người bạch-chủng chết về bệnh ung nhiều hơn là số người hắc-chủng.

Gần đây trong báo *British Médical Journal* có đăng mấy tin về bệnh ung như sau này :

Chỉ những người bạch-chủng hay mắc phải bệnh ung mà thôi, chứ những người hắc-chủng ở tại Phi-châu thì ít khi thấy ai mắc phải bệnh ung cả. M. Fauché đã từng ở sáu năm rưỡi ở Orange mà ông không hề thấy một người dân Basoutos nào mắc phải bệnh ung. Trong vòng sáu năm rưỡi giời ấy, ông chỉ thấy có nai người dân-bà hắc-chủng mắc phải bệnh ung-nhưng mà thôi, nhưng hai người đàn bà ấy đã ăn ở theo cách văn-minh cả, ông Dyu harp cũng công nhận cái thuyết của ông Fauché, và ông lại nói thêm rằng : ở Phi-châu quả nhiên không có bệnh ung, nếu ở Phi-châu mà thấy có người nào mắc phải bệnh ung thì tất nhiên là người ở miền duyên hải, đã từng xúc tiếp với những người bạch-chủng. Ở Nigérie thì cái bệnh ấy thật là hiếm lắm, ông chỉ mới thấy một người mắc phải bệnh ấy mà thôi, còn như ở Abyssinie, thì ông đã ở tại đó hai năm, mà mãi ông chưa từng trông thấy cái bệnh ấy, tại ông cũng chưa từng nghe ai nói đến cái bệnh ấy. — Ông Cameron Blair nói rằng : ông ở 22 năm ở Nigérie du Nord, mà ông không thấy một người nào mắc phải bệnh ung, giản hoặc có thấy thì chỉ ở những miền duyên-hải, ở những người bắc-chủng đã ăn ở với người Âu-tây hay là ăn ở theo cách Âu-tây mà thôi.

Mấy nhà ấy đều đồng ý nhau mà cho rằng bệnh ung là một bệnh của những người văn-minh, hay là của những người ăn ở theo cách văn-minh, nguyên nhân chính là bởi ăn nhiều đồ hộp (conserves alimentaires) quá.

CHỈ VÌ SẮM MỘT CÁI Ô-TÔ MÀ MẤT CHỖ LÀM

Ở thành Détroit (Hoa-kỳ) có xảy ra một việc buồn cười. Các xưởng đóng xe ô-tô Ford ở ngay thành ấy, cho nên nhân dân không mấy nhà không có một cái xe ô-tô. Mới đây Mme Johnson làm cu-ly quét dọn ở nhà thị-sảnh, đã dành được ít tiền, cũng sắm một cái ô-tô nhỏ, mỗi ngày hai buổi đi xe ô-tô đến nhà thị-sảnh để làm mà kiếm ăn vẫn sản. Các quan cuộc trong thành phố thấy thế lấy làm không bằng lòng cho là một người xa hoa và xược lạo, bèn đuổi đi không cho làm nữa.

Nhưng Mme Johnson không chịu kêu rằng : Dành dụ có tiền sắm một cái ô-tô thì có tội gì mà phải đuổi ? Mọi cái ô-tô tại trong thành Détroit có phải là xa xỉ phẩm đâu ? Nhiều bậc thân-hào trong thành phố lại có ý bênh-vực chị ta, nên có một việc nhỏ ấy thôi, mà dư-luận thành Détroit rất là nhộn nhạo.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tục-ngữ phương-ngôn sắp thành câu đối bốn chữ

Lặng lẳng mà nghe, mấy lời lục ngữ,
một câu bốn chữ, theo vần đối hòi :
Năm rộng tháng dai, trời che đất chở,
Của chồng công vợ, thương mệ bế con.
Khó bỏ ấy khôn, khéo làm tôi vụng.
Lưng dai vai rộng, chân cứng đá mềm.
Nuôm mắt bắt chim, dại gan như thỏ.
Vui đâu chúc đó, để trước quên sau.
Bắt ốc nái rau, ép ca lấy nước.
Quần là áo lượt, yếm vải giải gai.
Minh học xương mai, mà đau mày liễu.
Bụng làm dạ chịu, tay không chân rồi.
Qua cuống trỏ bòi (1), khỏi lỗ vỗ về.
Đa mèo queo rễ, danh chó ngó sau.
Vạch lá tìm sâu, rung cây giật khỉ.
Ăn no ngủ kỹ, tước sơm dậy khuya.
Đa tuông bung mia, mẫu tro mò trấu.
Lường thưng trao dấu(2), xé vạt và vai.
Mồ miệng mắc quai, mua tay trong bị.
Ma đóm khu dĩ, quỉ phá nhà chay.
Mưa vạy gió may, nguồn sa nước sâu.
Bát cơm bo dia, đặng cà quên nơm.
Nuộc lạt bat cơm, day khoai giải muống
Quan yêu dân chuộng, con dại cái mang.
Cơm xa muối trường, bầu trâu bí thiết.
Vào luồn ra cúi, đi không về rồi.
Dòm đỏ ngó oi, dao ngạch vách đố.
Cận dâu xấu đó, gần ngỗ xó cươi.
Cóc kêu tháu trời, ếch nằm dưới giếng (3).
Chẹt chân bã miệng, giấu đầu hở đuôi.
Chịu dấm ăn xôi, rán sành ra mỡ.
Khôn nhà dại chợ, hiềm dạ bụt thân.
Có phước có phần, không công không nợ,
Dầm em xem chợ, thăm lò ngó đồng.
Xanh vỏ đỏ lòng, bạc tướt mốt mũi.
Đâu ấp tay gối, miệng vậy tay vò.
Ăn lâu cuẩu no, ngồi dai khoai nát.

(Còn nữa)

Bùi-song-Hương sao lục

1) Nguyên lấy trong câu : qua chuông trở bòi nhà khai (cơ, hầm, bẫy).
2) Lường thưng trao đấu : những qua đong đầy, (3) Ếch... nằm dưới giếng biết bao nhiêu trời.

MỘT NĂM HIỆU Ô-TÔ FORD
chi-tiêu bao nhiêu về việc quảng-cáo ?

Ông Ford là chủ hiệu xe ô-tô ở Hoa-kỳ định rằng sang năm 1924 này, cứ bán được một cái ô-tô, thì để ra bốn đồng để chi vào việc quảng-cáo. Các viên quản-lý coi riêng về việc bán xe đã ước rằng trong năm 1924 này có thể bán được hơn hai triệu cái, như vậy thì số tiền chi về việc quảng-cáo có tới hơn tám triệu đồng, tính theo giá bạc bây giờ thành ra 138.000.000 quan tiền. Xưa nay chưa thấy hiệu buôn nào chi-tiêu về việc quảng-cáo nhiều như thế !

Tin sau cùng

Việc lập tòa nội-các ở nước Đức

M. Marx đương lập một tòa nội-các mới. Có lẽ M. Stresemann nhận chủ trương bộ ngoại giao. M. Karkaff, bộ nội-vụ ; MM. Hoepfell, Braums, và Oeser thuộc về tòa nội-các cũ cũng lưu chức.

Đảng xã-hội cho M Marx là một người rất chân trực. Ông sẽ làm cho các đảng Cộng-hòa và đảng xã-hội hòa mục với nhau.

Việc trong hạt trú-binh

Về việc quản-trị các hạt trú-binh nghị-viện cử một hội-đồng có hai 20 người về đảng Trung-ương, 2 người về đảng Xã-hội, 8 người về đảng Bình dân, 4 người về đảng Dân-quyền, 2 người về đảng Cộng-sản. Hai nhà kỹ-nghệ Gleecqneq, và Krupp sẽ có chân trong hội-đồng ấy.

Hội-đồng các quan đại sứ

Hội-đồng các quan đại-sứ sẽ yêu-cầu chính-phủ nước Đức từ-tạ phải-bộ kiểm-soát về việc xảy ra ở Leipzig mới rồi. Nước Anh cũng biểu-đồng-tình về việc ấy.

Một kho dạn nổ

Một cái kho thuốc đạn ở Jetomir (nước Nga) nổ. Hai chục người chết. Nhiều người bị thương.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 23 độ
15 giờ 24 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 30 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 85.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 30 Novembre 1923* : 3 % 54. — 3 %. Thứ hoàn vốn dần 65,3 f. — 4 %. 1917 59. — 4 %. 1918 58,40. — 5 %. 1915-1916 70,80. — 5 %. 1920 85,45. — 6 %. 1920 86.75.

Tin tàu. — Tàu *Paul Lecat* khởi hành ở Saigon để đi Haiphong, Trung-hoa và Nhật-bản ngày 1er Décembre 1923.

Quan Toàn-quyền sắp đi kinh lược. Có tin rằng trong tháng giêng tây này, trước khi về Nam-kỳ, thì quan Toàn quyền Merlin định cùng với quan Thống-sứ Monguillot sẽ lên thăm tỉnh Cao-bằng rồi qua Chợ-rã, Ngân-sơn và Bắc-kạn mới về Hanoi. Chủ ý ngài không những là để xem xét những sự thiệt hại của dân trong trận lụt vừa rồi mà lại cùng với quan Thống sứ bàn định về việc tổ-chức các cuộc du-lịch ở hai miền thắng cảnh ấy.

Hội-đồng chính-phủ thường trực. — Sáng hôm nay Hội-đồng chính-phủ thường trực đã họp tại phủ Toàn quyền, có quan Toàn-quyền Merlin chủ-tọa

Trong những vấn-đề xét thì có các tờ dự thảo nghị-định chỉnh đốn lại nhà thương Annam ở Hanoi, sửa đổi lại nghị-định ngày 5 décembre 1897 về việc phân địa giới hạt lị Hải-dương và đặt ra các khoản thuế và tiền phạt tại hạt ấy ; nộp một số tiền 3.781.000 đồng vào kho dự-bị Đông-pháp ; việc định khoản tiền phụ cấp từng miền cho các quan chức Âu-Tây trong năm 1923 — 1924 ; mở những khoản chi tiêu phụ là 3.737.000 đồng ở sổ dự toán Đông-pháp ; việc mua cho công-sản Đông-pháp một cái nhà của M. Rernard số 8 ở đường Beauchamp giá là 35.000 đồng, việc trích ở khoản tiền riêng lấy 14.000 đồng để làm 4 cái toa G cho đường Hỏa-xa phía Bắc ; việc đắp một cái đê quai ở Cổ-bi, bên sông Buống (Bắc-ninh) ; việc gia hạn lĩnh trưng các tỉ rượu cho đến ngày 31 Décembre 1923, việc định thể-lệ tải rượu cho các tỉ ở các tỉnh từ 1er Janvier 1924 đến 31 Mars 1929. v. v.

YẾT-THỊ

Đến ngày 21 Décembre 1923, hồi 9 giờ sáng, tại tòa Đốc-lý, Hanoi, sẽ có cuộc bán đấu-giá ba-mươi-chín lô đất (39 lots) công.

Ai muốn hỏi-hàn điều gì thì cứ đến tòa Đốc-lý, buồng Địa-chính (Bureau du Cadastre et du Domaine) mà hỏi.

Tàu « Paul Lecat » sắp tới.

Tàu *Paul Lecat* tới Saigon từ ngày hôm qua, ngày 3 Novembre đi thẳng ra Hải-phòng. Đi chuyến tàu ấy ra Bắc thì có M Roland Dorocles và quí phu-nhân đi đầu lịch Đông-dương mà khởi hành từ Bắc-kỳ. Còn quan đại-sứ Hoa-kỳ tại Bắc-kinh là M. Schurman và quí phu nhân thì xuống Saigon, bắt đầu du-lịch ở Nam-kỳ và Cao-mên trước.

Các quan Hội-đồng chính-phủ. — Quan Thống-đốc Cognacq xứ Nam-kỳ và quí phu-nhân, quan Khâm-sứ L'Helgoual'ch và quí phu-nhân ngày hôm nay thì xuống tàu *Paul Lecat* ra Bắc.

Quan Khâm-sứ Bosc xứ Ai-lao ở Vientianne đã khởi hành ngày hôm qua 29 Novembre có ứng 3 Décembre thì tới nơi.

Hội chợ Hanoi. — Bản quán nhắc lại rằng đến ngày kia 2 Décembre hồi 9 giờ sáng trường Hội chợ sẽ bắt đầu mở cửa, có quan Toàn-quyền đến khai hội.

Ông Hội-trưởng và các ông hội-viên hội-đồng tổ chức sẽ đón quan Toàn-quyền ở tại ngoài cổng viện Maurice Long. Buổi ấy có phường nhạc binh đến giúp.

Suốt trong thời kỳ mở hội, thì ngày nào các gian bày hàng cũng mở cửa từ 8 giờ sáng đến 7 giờ tối, chủ-nhật và ngày lễ cũng vậy. Từ 7 giờ 15 trở đi thì đèn ở trong các nhà sẽ tắt đi, phàm người nào không có giấy thông hành riêng của sở Đại-lý Hội chợ phát cho thì không được đi lại nữa, giấy thông hành ấy phát không mất tiền

Trong những giờ trường Hội chợ mở thì các xe cộ cấm không được vào, chỉ trừ những người già, người ốm, người tàn tật mà sở Đại-lý cho phép thì mới được đi xe tay vào.

Những xe chở hàng đến Hội chợ hay là gửi hàng đi thì chỉ được đi đến 8 giờ sáng và trong khoảng từ 12 giờ trưa đến 2 giờ chiều.

Xe đạp cấm không được đi vào trường Hội chợ, phải dắt bằng tay hoặc để ngoài cửa vào.

Thư tín và mẫu hàng gửi tàu « Angkor » — Sở Bưu-điện ba cảo rằng các thư tín hay là mẫu hàng gửi ở tàu *Angkor* bị cháy mới rồi có đến bốn mươi bó không dọc ra được tên và chỗ ở của những người có thư có hàng, bởi vậy mà vẫn không phát đi được. Vậy những người có hàng gửi tàu ấy mà chưa nhận được thì cứ làm giấy đòi, gửi cho quan chánh sở Bưu-điện Bắc-kỳ tại Hanoi, thư gửi không phải gián tem, nhưng phải kê rõ trong giấy của mình có những thứ gì.

Trong ngạch cai trị. — Có tin rằng quan cai trị Huckel ở phủ Toàn quyền sẽ đi lĩnh chức công-sứ một tỉnh và quan công-sứ Le Guénédal chưa về qui-quốc nghỉ vội thì sẽ đổi về phủ Toàn-quyền thay ngài.

Việc tuyển lính ở Trung Bắc-kỳ.

Trong năm 1924 số lính An-nam tuyển tại Bắc-kỳ và Trung-kỳ (miền Bắc và miền Trung-ương) định là một nghìn người chia ra như sau này :

Bắc-kỳ	618
Trung-kỳ	382

Việc tuyển lính kỳ hạn từ ngày 1er Mars đến 3 Mai.

Tòa Thượng thẩm. *Việc quan huyện bị kiện hối lộ.* — Về việc M. Bùi-phụ-Kinh, tri huyện Yên-mô tỉnh Ninh-bình, bị bảy làng kiện hối lộ của dân mà đã đăng báo số hôm qua thì Tòa Thượng-thẩm sau khi nghe lời tổng luận của quan Chưởng-lý và lời cãi của luật-sư bên bị, đã cho hoãn lại đến phiên khác để nghị án.

Vô tuyến của ta với Tàu. — Ở Bắc-kinh có tin báo rằng những vô tuyến điện của Saigon và Bắc-kinh gửi thử cho nhau thì chuyển được cả. Các vô tuyến điện ở Saigon thì các đồn của Pháp tại Thiên-tân và Bắc-kinh nhận được dễ lắm.

Rạp chớp bóng
FAMILY-CINÉMA
29, 31, phố hàng Buồm
HANOI

CHƯƠNG-TRÌNH TRONG TUẦN LỄ
Từ ngày 28 đến 30 Novembre 1923

Diễn hồi thứ nhất và thứ nhì về phim
LA PRAIRIE ROUGE
Là một phim phiêu lưu tiểu-thuyết rất cảm-động tài-tình
chia làm 7 hồi
(Mỗi tuần lễ từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi)
2100

Thể-lệ mới về việc khai-khẩn các bãi bể. — Các thể-lệ lấy hiện nay phủ Thống-sứ đang giao cho một quan cai-trị soạn, chừng nay mai thì công-bố. Những tỉnh có bãi bể là Nam-định, Ninh-bình, Kiến-an, Quảng-yên, Thái-bình và Moncay.

Các bãi bể ấy đều thuộc về công-sản cả, song những dân ở về duyên-hải thì được cái quyền hưởng trước những người khác, nhất là những dân nào đông người quá. Cái diện-tích đem cấp ấy sẽ tùy theo với số dân đinh và tùy đất nhiều ít thế nào, là mỗi người từ nửa mẫu đến một mẫu. Cho được tránh khỏi sự gian-trá thì chỉ dân-đinh nào, đã vào sổ đinh ít là ba năm rồi mới được dự phần vào việc phân phát ấy. Các đất phân-phát cho các xã như vậy đều kể là công-điền cả. Còn những đất bán đấu giá cho người ngoài thì sẽ chia ra từng khu độ giảm sáu trăm mẫu là nhiều, chủ-ý Nhà-nước cho bán đấu giá là để lập thêm những ấp mới, những nông-phu đến làm sẽ thành dân đinh các xã mới ấy cả. Muốn cho các dân đinh mới ấy lập thành làng một cách lâu dài thì trong điều-lệ có định rằng mỗi làng phải trích ra một phần chừa 5 ở cái diện-tích đất nhường lại để làm công-điền, còn 4 phần kia mới là kỳ-vật của chủ mua. Những người được đến mua đấu giá là người Pháp, người bảo-hộ hay người thuộc-địa Pháp. Những người cựu binh đã tòng quân tại Pháp thì được trước những người khác, song phàm người mua bắt cứ ai cũng phải là người xét ra có đủ tài-lực thì mới được. Ở trong điều-lệ lại có một khoản nữa là trong số ruộng của công-dân ấy sẽ trích ra một phần 5 để cho con những dân đinh khi nào đến tuổi vào sổ đinh thì được hưởng.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố chừng đến tối 5 Décembre sẽ họp Kỳ ấy thì Hội-đồng sẽ xét lại những việc trước đã giao cho ban lục-lộ và ban công-chính.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3502

Hội Khai-trí Tiến-đức. Hội đã nhận được giấy của nhiều người dự các cuộc thi ngày chủ nhật 2 Décembre này. Có lời bá-cáo cho những người dự thi biết rằng người nào dự thi chọi gà, chọi chim và hát trống quân thì đúng 2 giờ ngày chủ-nhật phải đến nhà Hội, những người thi đèn thì cứ đúng 8 giờ tối đem đèn lại.

Xin nhắc lại các giải thưởng các cuộc thi như sau này :

Thi trống quân :
Giải nhất 15 p.00.

Thi đèn thì có những giải thưởng sau này :

1 giải nhất.	15 $
1 » nhì	10
2 » ba.	5
2 » tư.	2
4 » năm.	1

Thi chọi gà và chọi chim họa-mi : Giải nhất : 1 cân chè (8 bao), 6 vuông nhiễu điều, 1 cái bằng.
Giải nhì : Nửa cân chè (4 bao), 4 vuông nhiễu điều, 1 cái bằng.
Giải ba : 2 bao chè, 2 vuông nhiễu điều, 1 cái bằng.

Thi trống quân trước định có một giải nhất 15 p., nay đặt 2 giải 10 p và 5 p nữa. Thi bắt đầu từ 2 giờ chiều cho đến 11 giờ đêm. Sẽ có ra đầu bài.

Hội còn nhận đơn về các cuộc thi cho đến chiều ngày thứ bảy.

Hội Khai-trí Tiến-đức lại các

Rước đèn. — Tối thứ hai này có rước đèn, họp tại trước cửa tòa Đốc lý và đi những đường phố sau này :

Đường Dominé, Amiral Courbet, France, Général, Galliéni, Laubarède, Bobillot, Paul-Bert, hàng Trống, hàng Bông, đường Puginier, Brière de l'Isle, Carnot, Maréchal Joffre.

MỘT SỰ KHOÁI-LẠC

Bà con ta ở thành-thị, ăn bận sang-trọng, cửa nhà rực rỡ, thỉnh thoảng có người trong họ ngoài làng ở chốn thôn-quê, gặp phải sự cần-cơ gì, đến vấn kế mình, mà chính mình cũng không biết việc đó phải khu xử thế nào, thì thật là bất lịch-sự. Giá nay lóc đó có quyển sách dẫn việc quan nào giờ ngày ra xem, rồi chỉ đường vạch lối cho người ấy đem lòng tin cậy mình thì còn gì khoái-lạc hơn nữa. Quyển sách đó xưa nay chưa bao giờ có, vừa rồi nhờ có hai nhà chính-trị danh-giá đứng đỏ dẫn cho, mới soạn được. Tục là sách CHÍNH PHẠP. YẾU LƯỢC, gồm hết thảy công việc quan trong xứ Bắc kỳ. Sách dầy hơn 200 trang rộng, bán có 1 $ 00 và 0 $ 20 tiền cước, gửi bán ở các hiệu sách và ở nhà soạn-giả là

M. NGUYỄN-VĂN-ICH
61, Boulevard Harmand, Nam-định.

Ai mua buôn sẽ chăm chước định hoa-hồng.
3714

Thuyên chuyển trong ngạch quan lại. — M. Vũ-thiện-Bản, tri-huyện Tam-nông (Phú-thọ) đổi đi huyện Yên-mỹ (Hưng-yên) thay M. Ngô-qui Chấn tạ thế.

M. Trần-văn-Tốn, tri-huyện hạng nhì tại huyện Bất-bạt (Sơn-tây) nay đổi đi huyện Tam-nông (Phú-thọ) thay M. Vũ-thiện-Bản.

M. Ng-xuân-Đính, hậu-tuyển tri-huyện tại Hà-đông được bổ tri-huyện hạng ba và đổi hàm Hàn-lâm-viện-biên-tu và bổ đi huyện Bất-bạt (Sơn tây) thay M. Trần-văn-Tốn.

Hội phi ngựa. — Hội-đồng trị-sự hội phi ngựa ở Hanoi đã đến yết-kiến quan Toàn-quyền ngày hôm kia. Quan Toàn-quyền có hứa sẽ giúp cho hội được thịnh vượng.

Các sở sinh tử giá thú. — Các làng ở Bắc-kỳ chỉ nay mai là phải thi hành việc giữ sổ sinh tử giá thú. Hiện nay phủ Thống sứ đang cho khởi thảo các thể-lệ để thi hành, đợi quan Thống-sứ và quan Tư-pháp-tổng-trưởng duyệt y thì sẽ công-bố.

Phủ Thống-sứ đang soạn một quyển sách con để dạy cách thức biên chép và việc sinh tử giá thú.

Các sổ tiền quyên. — Sổ tiền quyên giúp cho người Nhật đến ngày 28 Septembre 1923 cộng được là 18.613 p. 65, giúp cho các nhà bị lụt ở Bắc-kỳ cũng tính đến ngày ấy là 34 496 p. 06.

Thi tri-huyện hạng ba. — Bài chữ Hán. Hạn trong hai giờ.

Dịch bài sau này ra chữ Hán.

Extrait de la circulaire adressée le 26 Août 1921 par M. le Résident Supérieur au Tonkin à tous les chefs de province au sujet de la réforme communale.

. . . . . .

Vous connaissez le but poursuivi.

Aussi point n'est besoin de rappeler les nombreuses critiques dont le fonctionnement de la vie communale annamite était depuis longtemps l'objet. Faute de contrôle, le conseil des notables a cessé d'être un véritable conseil d'administration pour devenir un simple groupement de personnes dépourvues de tout mandat régulier qui règlent les affaires de la commune, sans que la masse de la population puisse jamais faire entendre sa voix. Les impositions, soi-disant perçues au profit de la commune, sont fixées et dépensées arbitrairement et les contribuables ne peuvent ni en discuter l'utilité ni en surveiller l'emploi.

On comprend aisément qu'en présent des abus que rendait inévitables un tel état de choses, certains villages aient, sur les conseils de leurs Résidents et de leurs mandarins, pris l'initiative de reviser leurs coutumes et qu'un grand nombre d'autres aient demandé instamment une réforme.

. . . . . .

Ainsi le premier résultat de la réforme envisagée est d'introduire plus d'ordre, plus de clarté et plus de justice dans l'administration communale. Ce n'est pas le seul avantage qu'on en puisse attendre et l'éducation politique de nos protégés ne peut que profiter de la mise en application des nouvelles dispositions.

Il ne vous échappera pas en effet qu'en enseignant aux Annamites à gérer régulièrement les affaires de leurs villages, que les incite à se préoccuper des questions plus générales qui dépassent les limites étroites de leurs préoccupations journalières et qui cependant ne peuvent les laisser indifférent. Les Annamites ont un sens politique très développé. Il s'agit de le façonner. On ne saurait, à cet effet, trouver un meilleur champ d'expérience que le village lui-même, et l'exercice des libertés communales est la meilleure préparation à la pratique des libertés plus étendues.

Ngạch Tư-pháp. — M. Capdeville, mộng bổ quan tòa dự khuyết tại Biên-hòa ; M. Giacobli, tại Tây-ninh ; M. Gorsse, tại Rạch-giá.

M. Aljonco, mộng bổ lục-sự tại Tourane ; M. Pencraz, tại Long-xuyên.

Ở Úc-châu có dịch trâu bò. — Có tin rằng Australie occidentale có dịch trâu bò.

Cuộc đánh số giấp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rồi sẽ, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923. Có bán vé tại **bản-quán**, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thư phải-lại (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé.	0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé.	0 15

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được rõ :

1° Muốn mua báo thì phải trả trước, các việc gì ông nào mua thì gửi tiền cho ; nếu không có tiền gửi theo giấy mua thì báo quán không trả lời. Mua báo thì tính-từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

Số 33

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

Phu-nhân gật đầu.

Tôi bèn đưa phu-nhân lên trên lầu, dẫn phu-nhân đến chỗ phòng người chết nằm. Đoạn rồi tôi trở ra. Vừa xuống đến dưới gác, bỗng thấy một con chó con ở đâu chạy vào, dương mắt nhìn tôi, nhe răng thè lưỡi, tự hồ có dáng tức giận lắm. Lại nghe có tiếng người gọi chó. Tôi ngó đầu ra xem, thì ra chính nàng Phồn-hạ-thắc cùng đi với phu-nhân, song nàng vẫn ngồi trên xe chứ không xuống. Thấy tôi nàng bèn mỉm cười thì lễ rồi nói :

— Tôi đương muốn xuống xe, dặng thưa với ông một câu chuyện.

Tôi giơ tay ra đỡ nàng xuống xe, nàng lèn trên thềm trước, con chó cũng xun xoăn chạy theo sau, sấp vào đến cửa, nàng lại đứng đừng lại, con chó bèn ngồi chồm chồm giương mắt mà nhìn tôi.

Tôi nói :

— Con chó này hôm nay đương như có điều chi lức giận thì phải.

Nàng nói :

— Nó không ưa ông, thấy ông đứng bên tôi, nên nó cứ hầm hè như vậy.

Tôi nhìn con chó bụng nghĩ : mày không ưa tao, hà rằng tao lại ưa mày hay sao ?

Tôi bèn nói :

— Tôi không hiểu con chó này, tôi có làm gì nó đâu, mà sao nó thấy tôi đâu nó cũng hầm hè như vậy.

Nàng trỏ con chó mà rằng :

— Con Hoành-tân này là giống chó ở Đông-dương, bèn nước nó có lắm cái thuật đồng cốt, nên dường như nó cũng có di-truyền ; nó đã không muốn trông thấy ông, tất là ông có tai họa vậy.

Tôi nói :

— Nàng cũng tin điều dị-đoan ấy ư ?

Nàng nói :

— Tôi nào lại tin. Nếu tôi mà tin cái thuyết tai tường thì tôi đã chẳng lui tới với ông vậy.

Bấy giờ trông nét mặt nàng rất là thê-thảm, tôi bèn đi sát vào bên mà nói rằng :

— Nàng Phồn-hạ-thắc ơi, chẳng hóa ravì tôi mà để cho nàng đến nỗi có điều bất như ý đến thế ra ?

Nàng ngoảnh mặt trông đi chỗ khác, miệng lẩm nhẩm rằng :

— Cũng khí khó nói.

Tôi nói :

Cái lòng nàng lo thay cho tôi, nấy ra tự bao giờ vậy ?

Nàng nói :

— Cũng bắt đầu từ ngày hôm nay.

Tôi đưa tay ra, song nàng không bắt. Tôi biết lúc này nàng đối đãi với tôi so với trước có khác nhau nhiều lắm.

Nàng lại nói với tôi rằng :

— Tôi không ngờ ông lại thông minh được đến thế, ông đánh lừa được thằng Đan-liệt, cái ngôn giảo-trá của nó tưởng rằng nó tha lừa đối người ta thì thôi, chứ thiên-hạ còn ai lừa đối được nó nữa.

Tôi không trả lời, bụng cũng tự biết rằng : dẫu có lừa được một thằng Đan-liệt, thì cái vạ của tôi cũng chưa đã hết vậy.

Nàng nói :

— Sao ông nói dối hắn mà ông không nói dối tôi, ông phải nên biết rằng : việc ấy tôi mấy hắn cũng là người đồng đảng vậy.

Tôi hỏi :

— The nàng lại bảo cho hắn biết ư ?

Nàng nói :

— Chưa ! Nhưng mà cứ lấy sự thế mà bàn, thì trước sau rồi tôi cũng phải bảo cho hắn biết. Trừ phi . . .

Nói chư dứt lời, tôi bèn hỏi lên rằng :

— Sao ?

Nàng nhìn tôi mà rằng :

Vì du ông không làm cái người kế chi cho Cách-tư-thắc thì việc ấy nên thôi đi, ông nói ông không dám thất tín với người chết, thì tôi đây tôi cũng không dám thất tín với người sống. Hôm nay tôi lại đây, là có ý muốn trung-cáo ông một lời ấy mà thôi, mong ông được bình-an vô sự, xin ông đừng quên lời nói của tôi ; ngoài ra tôi đều không có thể giúp đáp ông được việc gì cả.

Khi đó tôi nghe thấy tiếng con Hoành-tân xủa, quay lại nhìn thì đã Đăng-ni-tư-Phất phu-nhân, tôi đưa nàng cùng với phu-nhân lên xe ; con Hoành-tân thấy chủ không đứng với tôi nữa, thì ve vẩy đuôi ra ý mừng rỡ lắm.

Nàng Phồn-hạ-thắc khẽ trỏ con chó mà rằng :

— Ông xem đấy, tôi đối ông ra thì tức thì nó mừng rỡ ngay, coi đó thì đủ biết cái tri-giác của nó vậy. Nó biết rằng tôi với ông mà cùng đi với nhau, tất là có ký-hợp. Nếu tôi mà tuyên-tiết lời nói của ông ra thì công truyện của ông tất là bại hoại, vì bằng tôi dấu đi không nói thì tôi cũng không khỏi chết nào ; chẳng qua cái thời vận của tôi cũng chẳng ra gì. Ngày hôm ấy ma tôi không đến chỗ cầu-trường, thì việc gì sinh chuyện !

Tôi nói :

— Xem đánh quần thì có vạ gì ?

Nàng nói :

— Không đến xem đánh quần thì có nghĩ đâu đến sự lợi-dụng ông.

Bởi chưng tôi có đến xem đánh quần thấy ông bắt quả quần lanh nhẹn dường như có cái sức cất nổi nghìn cân, bụng tôi mới cho ông là người khả dụng, ngờ đâu sinh nỗi dở dang. Xem thế thì biết cái kiến thức của con Hoành-tân cao hơn tôi nhiều vậy.

Nó thấy ông ma nó xủa như thế, đủ biết trong hai chúng ta tất có một người mắc nạn.

Tôi nói :

— Nếu có tai vạ, tôi xin một mình chịu cả, không để vướng-víu đến nàng.

Nàng không nói, lừng thừng bước lên xe, con chó nhảy tót ngay lên, ngồi chồm chỗm ở trên lòng, xe đi đã xa mà còn thấy nó quải cổ trông lại tôi ra điều tức giận.

CHƯƠNG THỨ XVIII

Đêm hôm ấy, tôi đang nằm ở trên giường, lồng giật mình ngồi nhổm dậy, vặn đèn lên cho sáng, xem đồng hồ thì vừa đúng hai giờ. Mà không phải tôi có nghe lầm, quyết nhiên là có người đến trước cửa phòng tôi vậy. Tôi ngồi lắng tai nghe, còn thấy tiếng động. tôi biết chắc rằng không lầm, vả lại có tiếng người gọi tên tôi đến hai lượt. Tôi mở cửa ra xem, thấy ở trong cửa thang bóng đèn đã tắt, thấp thoáng chỉ thấy bóng người.

Một người đàn bà, đứng trong tối, một tay ôm đầu, sắc mặt trắng nhợt như tro, mình khoác áo đỏ, chưa kịp thắt dây lưng, trông hình trạng rõ ra người mới bị một sự rất khủng khiếp vậy.

Tôi hỏi :

— Ai đấy ! Đêm khuya tăm tối, đến đây làm gì ?

Người đàn-bà đó hổn-hển không nói nên lời, hai hàm răng đánh cầm cập.

Tôi nói :

— Có phải người khán-hộ-phụ ở trên gác đó không ? Đến đây làm gì thế ?

Người đó tuy chưa nói, song hai mắt giương lên trao trác, tự hồ sợ quá mà khiếp đảm đi vậy, giây lâu mới ấp úng mà rằng :

— Việc lạ lắm ! xin chủ nhân theo tôi lên trên này mà xem !

Nói đoạn với vàng đi trước, vẫy tôi đi theo. *(Còn nữa)*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mã-zoo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
32, Phố Paul Bert, — HANOI
2647

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Và lại xem như tiền lắm, gì người ta đúng nổi tới công, không bỏ chúc nào, mà lại lấn giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum tá Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có lăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

防海內河
茶名子獅泰金號正

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thảy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 10 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến hiệu mua từ 1 gói 2 lang trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, thượng-hạng.

Xin nhắn cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

代行年本
理昇賀號
售術眞舖
客第慎在
光三室海
顧號防
請汉近華
證利驗人
育便名街
鄉請令臺
子君哥百
寥採關四
茶買夫十
廣各店號
龍埠在開
省河懷
有內多

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐỒNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-màu, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố bàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2695

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẢN
soạn
Giá **0$80** *một quyển*

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **3$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **3$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

55 95

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì ắt biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỈ-MỘC dịch thuật

Tô-hữu-bạch nói :

— Khi trước tôi có nói chuyện còn một người hiện đang đi lánh nạn. Vừa rồi tôi tiếp được thư người ấy thì nói ra thật lại lạ-lùng ! Trong thư có dặn tôi cứ đến đây hỏi nhạc-phụ, sẽ biết tin tức.

Bạch thị-lang cười mà rằng :

— Thế mới lại kỳ-dị nữa ! cớ sao lại bảo chàng viễn hỏi tôi ? Nhưng chàng hãy nói cho tôi biết người ấy là con gái nhà ai ở *Giang-nam* ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Không phải ở *Giang-nam*, nguyên là người về họ *Lư ở Sơn-đông*.

Bạch thị-lang nói :

— Tôi nghe quan phó-sứ họ *Lư ở Sơn-đông* tạ-thế đã lâu, con trai bây còn nhỏ, chỉ có một người con gái lớn và một người vợ góa, cớ sao chàng lại biết được. Chẳng hay có ai làm môi chăng ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Năm trước tôi tiễn Kinh, đi đến *Sơn-đông*, bị cướp lấy hết hành-lý, trong khi lỡ-thời, không biết ra thế nào, bỗng gặp nhà ông *Lý* trung-thư, nhờ tôi làm giấp mấy bài thơ, bèn sẽ tặng cho tiền lộ-phí. Khi *Lý* trung-thư mời tôi về nhà, không ngờ lại ở láng-diềng với nhà họ *Lư*. Hôm ấy, tôi đạo bước ra chốn hậu-viên, bỗng được gặp *Lư* công-tử, cùng nhau nói chuyện, ý hợp tâm đầu, công-tử mời tặng cho tôi ít tiền lộ-phí. Sau lại hứa lời hẹn rằng sẽ gả em gái cho tôi nữa.

Bạch thị-lang nói :

— Vậy chàng hãy nói cho tôi nghe *Lư* công-tử độ bao nhiêu tuổi ? Dung-mạo thế nào ?

Tô-hữu-bạch nói :

— *Lư* công-tử năm ấy 16 tuổi, năm nay đã 17 tuổi. Dung-mạo thì thật mỹ-lệ, khắc nào như một cây ngọc-thụ đứng ở trước gió. Tôi ngồi đối diện với công-tử, nghĩ mình lại thêm hổ thẹn về nỗi xấu-xa.

Bạch thị-lang nói :

— Khi chàng ở Kinh quay ra, đi qua *Sơn-đông*, bấy giờ có còn được gặp không ?

Tô-hữu-bạch nói ;

— Khi tôi ở Kinh quay ra, đi qua *Sơn-đông*, có ý mong được gặp, không ngờ nhà họ *Lư* cửa trước cửa sau đều niêm-khóa cả, vắng tanh nào thấy bóng người. Tôi hỏi thăm thì *Lý* trung-thư nói là trong nhà đó chỉ có một quả-phụ và một nhược-nữ, còn công-tử mới độ 5 tuổi hoặc 6 tuổi, ngày nay lánh nạn đi sang *Giang-nam*, chưa tịnh không có công-tử nào lớn đến 16 tuổi cả. Tôi lại hỏi thăm ông *Tiên* cử-nhân ở đấy thì ông ta cũng nói như thế. Từ bấy đến nay, tôi cứ vẫn-vơ như người trong mộng, không hiểu ra thế nào. Mới đây tôi vào chơi nhà một ông bạn, bỗng tiếp được thư của *Lư* công-tử, bây giờ mới biết là quả có người, mà những lời bảo trước là lời nói sai vậy. Nhưng trong thư lại dặn tôi đến đây hỏi nhạc-phụ, không hiểu là nghĩa làm sao ?

Bạch thị-lang lại hỏi :

— *Lư* công-tử tên gọi là chi ?

Tô-hữu-bạch nói :

Tên gọi là *Lư-mộng-lê* !

Bạch thị-lang nói :

— Nếu hắn đã bảo chàng đến hỏi nhà tôi thì tất cũng có duyên-cớ chi đây, để tôi thử dò-xét xem, có thể nào sau sẽ trả lời.

Ngô hàn-lâm hỏi *Tô-hữu-bạch* rằng :

— Chàng đi bộ tới đây, vậy thế ngựa xe để ở chỗ nào ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Tôi để ở trong chùa *Quan âm* tại *Bạch-thạch-thôn* về phía trước đây độ là một nơi trọ cũ của tôi ngày xưa vậy.

Bạch thị-lang nói :

— Sao không thiên cả sang đây cho tiện !

Nói xong, liền bảo người nhà sang chùa *Quan-âm* đem các đồ hành-lý của *Tô-hữu-bạch* đến. Buổi tối ngày hôm ấy lại bày tiệc rượu, ba người cùng uống, mãi đến hết canh hai mới tan. Khi uống rượu xong, *Tô-hữu-bạch* ngủ tại đong-trang *Ngô* hàn-lâm thì vào *Mộng-thảo hiên* yên nghỉ, còn *Bạch* thị-lang trở vào nhà trong, rượu say cũng đi ngủ.

Đến sáng hôm sau *Bạch* thị-lang ngủ dậy, sai con *Yên-tô* vào gọi *Bạch* tiểu-thư ra để hỏi chuyện. Nguyên hôm trước đã có người báo tin chàng *Liễu* tức là chàng *Tô*, *Bạch*-tiểu-thư cũng *Lư* tiểu-thư xiết bao mừng-rỡ. Bấy giờ *Bạch* tiểu-thư chọn cho nhạc-phụ cho người vào gọi, vội-vàng chạy ra hầu.

Bạch thị-lang tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

— Nguyên chàng họ *Liễu* tức là chàng họ *Tô*. Cứ xem như thế thì cũng-phụ con kén chồng cho con, thật không sai lầm ; thân-phụ con vì con kén rể, cũng không sai lầm ; mà học-đài và khảo-quan lấy chàng đỗ cao, đều không sai lầm một chút nào vậy. Thế mới biết kẻ có thực-tài, đến đâu cũng được người thường-giám.

Bạch tiểu-thư nói :

Thủy-chung vẫn có một người, không ngờ lại sinh ra nhiều nỗi khó, khăn, để đến nỗi thân-phụ phải nhọc lòng nghĩ-ngợi.

Bạch thị-lang nói :

— Lại còn một chuyện rất lạ-lùng !

Nói xong, liền đem việc *Tô-hữu-bạch* đính-ước với *Lư* công-tử nói hết cho *Bạch* tiểu-thư nghe. *Bạch* thị-lang lại nói :

— Việc ấy quả là việc sanh-nữ tạ-nhưng không hiểu cớ sao lại có một chàng công-tử.

Bạch tiểu-thư nói :

— Việc ấy em *Mộng-lê* đã từng nói chuyện với con. Vì thân-phụ nàng mất sớm, mẹ góa em trai còn nhỏ, lấy ai là người làm chọn cho mình. Nàng sợ sau này không kén được người hiền, vậy nên bất-đắc-dĩ phải tạm lòng quyền, cải dạng nam-trang, để ra cùng chàng *Tô* tiếp-kiến. Nào tăng tiền, nào đính ước, nào gởi thư, việc đều có cả, bấy giờ xin thân-phụ nghĩ cách mà thành-toàn cho.

(Còn nữa)

Ngạch Học-chính. — Các thầy trợ giáo tập sự có tên sau này tòng-sự tại Thái-bình đều được thăng thực thụ hạng tám :

MM. Đặng-ngọc-Oanh, Lê-duy Do, Đào-duy-Sam, Phạm-hữu-Sung, Vũ-tiến-Quy, Hoàng-Kỳ, Trần-viết-Bảo, Ng-trung-Thọ.

M. Đặng-văn-Năng có bằng tiểu-học tây và bằng Cao-đẳng tiểu-học tây được bổ giáo-học tập sự kể từ ngày 12 Novembre 1923.

M. Ng-quang-Giên trợ giáo tập sự tại Đam-khanh (Ninh-bình) phải bãi chức vì bất lực.

M. Đào-văn-Dương được bổ trợ-giáo tập sự thay M. Ng-quang-Giên.

Mme Jeanne Lương, trợ giáo thực-thụ hạng tám Hải-phòng được nghỉ hộ-sản 2 tháng.

Mme Trần-thị-Vinh có bằng Sơ-học Pháp-Việt, được cử dạy thay cho Mme Lương.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. Op.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20
3707

Thăng hàm. M. Lê-quang-Xiển, thừa-phái về nghỉ, quán làng Phù-xá đoài, huyện Kim-anh, tỉnh Phúc-yên nay xin từ chức, được đặc cách cải hàm Hàn-lâm viện dãi chiếu.

M. Đinh-công-Phan, tri châu từ chức, được thăng Hàn-lâm-viện kiểm-thảo.

M. Nguyễn-ngọc-Khải, thông-lại từ chức, được thưởng hàm tòng cửu-phẩm văn-giai.

M. Vũ-công-Quán, huấn đạo thực thụ, được thăng Hàn-lâm-viện kiểm-thảo.

M. Vũ-hán-Bích, tri huyện được thăng Hàn-lâm-viện tu soạn.

M. Bạc-cẩm-Bền, tri châu được thăng Hàn-lâm-viện kiểm thảo.

Ngạch binh sĩ. — Các binh sĩ có tên sau này được thăng thưởng :

1°) Vì có công-trạng mà được thưởng :

Cẩm-binh chánh đội (5-1) : M. Nông-văn-Lịch (Cao-bằng) ;

Chánh đội trưởng suất hội (6-2) : M. Ng-văn-Cương (Bắc-ninh) ;

Chánh cửu-phẩm đội trưởng (9-1) : MM. Ngô-văn-Dung, Ng-văn-Chung (Hải-dương) ;

2°) Vì tòng dịch lâu ngày mà được thưởng :

Cẩm binh chánh đội (5-1) : MM. Lai-chánh-Mai (Hải-ninh) ; Trần-v-Thoan (Hà-nam) ;

Tinh binh chánh đội trưởng suất đội (6-1) : MM. Vũ-đình-Hồ (Thái-bình) ; Ng-xuân-Nguyên (Bắc ninh) ; Đỗ-v-Diên (Nam-định) ; Ng-v-Chinh (Phú-thọ) ; Ng-v-Sù (Hà-nam) ; Đỗ-v-Nghĩa (Hà-đông) ; Trần-v-Trương (Nam-định) ; Pou-yong-Kon (Hải-ninh) ; Ng-v-Khoát (Phú-thọ) ; Lê-v-Dương (Hải-ninh).

Chánh đội trưởng suất đội (8-2) : MM. Hoàng-v-Phụng (Hải-ninh) ; Ng-văn-Liên (Thái-bình).

Đấu giá mua thóc. — Sáng hôm nay lại tòa tư phủ Thống-sứ đã đấu giá mua 35 tấn thóc để nuôi các súc vật của sở Thú-y.

MM. Hạp-Seng bỏ 6 p. 18 một tạ tây
An Yeng 6 32
An-Lợi 6 40
Hạp-Kỷ 6 68
Vậy M. Hạp-Seng được tạm thầu.

Đổi tên. — M. Trần-văn-Tuấn, đội thông-ngôn, quán Cao-bằng, được đổi tên là Trần-văn-Tuân.

HỘI-CHỢ LẦN THỨ NĂM

sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

CUỘC ĐANH SỐ

của Hội Bảo-trợ trẻ con Tây-lai vô thừa nhận

Hội-đồng trị sự có lời nhắc để các nhà có lòng tốt nhận bán vé giúp cho bản-hội biết rằng những phiếu-cãn (talon) phải giao lại giá M. Janvier, phố Delorme (Nhà Nam báo-có) hoặc giao cho một viên trị-sự của hội. Các phiếu cãn ấy cần phải gửi lại cho tiện việc kiểm duyệt.

Những nhà giữ số mà không chắc bán được ngay, cũng xin gửi lại trả để hội tổ-chức việc bán nốt các vé còn lại trong mấy ngày đầu về cuộc Hội-chợ Hà-nội

3724

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Ai tin. — Bản quán được tin buồn rằng bà cụ cố thân sinh ra quan Thương Hải-dương Đoàn-Ngưng, làng Hữu-thanh-oai mới tạ thế tại quí-xã ngày 28 Novembre vừa rồi.

Năm nay cụ hưởng thọ 91 tuổi.

Đến ngày 9 Décembre này sẽ làm lễ cất đám.

Bản quán có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng quan Thương Đoàn với qui quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi rất lấy làm đau đớn buồn rầu kính cáo-phó cùng các quan, các ông, các bè, biết cho rằng : Thân-mẫu Nhạc-mẫu, Tổ-mẫu chúng tôi thọ 91 tuổi, tạ thế ngày 21 tháng 10 an-nam tức là ngày 28 tháng Novembre 1923 tại làng Hữu-thanh-oai, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Chúng tôi định đến ngày 2 tháng 11 annam tức là ngày 9 Décembre 1923 rước linh cữu an táng tại bản xã.

Có tang-tử : **Đoàn-Ung**, (bát phẩm hưu trí)
Đoàn-Ngưng (thương-tá Hải-dương)
Nữ-tử : Đoàn-thị-Bối
Tế-tử : Vũ-văn-Bang. (tức Cự-Long.)

Cập nội ngoại chúng tôn, tăng, huyền, đồng khấp bái.

(Xem trang thứ tư).

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo lịnh tự-thiện in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cần MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dạng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước tạo phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để ở thanh-giá.

● *Khâm thử.*

欽此
內閣奉
嘉善維持
看用大
試病補
允准
賞賜
欽此

Xin xem kỹ nhãn hiệu

Trong kỳ Hội-chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có 2$10. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính

Hiệu Bảo-chế Ed. MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

ĐÁP-CẦU

Trái phép vệ-sinh. — Con đường thẳng bờ sông qua phố Gạo rẽ ra đằng xóm đồng hầy giờ hễ mưa thì nước ở đầu phố chảy qua dồn cả xuống đấy.

Song khi trước vẫn sạch sẽ, nhân hầy giờ chỉ vì lụt, nước sông chảy qua con đường ấy mạnh quá, xói trôi mất cả đất cát thành ngõ ấy thấp quá, ẩm ấp, động mưa thì lầy bẩn, bước chân ra ngõ, thì giá trẻ đều phải lội lắm.

Trông đường ngõ ấy bẩn thỉu quá, thật là trái phép vệ-sinh.

V. Đ. Đóa lai cảo

PHÙ-LẠNG-THƯƠNG

Việc thắp đèn phố sơ sài lắm. — Việc đèn dầu ở các phố ai cũng phải ta thán là phố thì ít đèn quá, phố thì đèn giữ gìn không siêng năng, bóng vỡ kính thủng thành ra có thắp mà lại bị gió thổi tắt đi, nơi thì có cột đèn mà không có đèn, chỉ trừ ra ở mấy nơi gần các tòa các sở là họ trông nom từ tế thôi. Cái người nào lĩnh trương mà lười như vậy.

THÁI-BÌNH

Kỳ-hào hội-viên. — M. Phạm-Quan, được cử làm kỳ-hào hội-viên đại-biểu cho phủ Kiến-xương.

VIỆC KINH-ĐÔ

Vì chó rẻ nên giết thịt nhiều — Ít lâu nay ở Thừa thiên vì có nhiều chó dại mà việc bắt chó, phạt chó nghiêm nhặt lắm. Cũng vì sự nghiêm nhặt ấy mà nhiều nhà đem bán bớt đi cho khỏi lôi thôi, thành ra chó bán rẻ lắm. Bởi vậy mà độ này ở trước cửa Thượng-tứ mở ra một hàng thịt cầy như cách vài mươi năm về trước, người ra vào ăn uống tấp nập đông không biết thế nào mà kể.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Quan thủ-hiến vinh-thăng. — Ngày 22 Novembre vừa rồi, tòa Khâm-sứ điện ra rằng: quan Công-sứ bản-tỉnh Dupuy đại-nhân được vào sổ thăng ngạch Cai-trị hạng nhất.

Cái phần thưởng của Chính-phủ đối với quan thủ-hiến bản-hạt trưởng cũng xứng đáng lắm. Ngài ly-nhiệm tỉnh này chưa đầy ba năm mà đã thi-thiết được nhiều công cuộc hữu-ích. Như việc y-tế thì nhà thương Đông-hới mở mang ra rộng lớn lắm, lại đặt được hai nhà cho thuốc (infirmerie) và hai nhà hộ-sinh (maternité) ở hai nơi nhân dân thủ-mật là phủ Quảng-trạch và huyện Lệ-thủy. Việc lục lộ thì đường sá cầu cống các miền hương-thôn sửa sang tu-bổ cũng được nhiều. Việc kỹ-nghệ thì mở được một xưởng thợ chạm rất lớn. Xưởng này thật có công với việc cải-lương nghề điêu-khắc trong tỉnh hạt. Việc giáo-dục thì số nhà trường lập thêm được nhiều lắm.

Những công cuộc ấy đều là do quan Công-sứ Dupuy mở mang cả.

Nay nhận dịp ngài được vinh-thăng, Bản báo có lời mừng ngài.

Quan Chánh sở Hỏa-xa đổi. Quan Chánh sở Hỏa-xa về quãng đường thứ ba (3e arrondissement) từ Đông-hà đến Ngân-sơn là M. Courteau đổi ra làm chánh sở Hỏa-xa về quãng đường thứ nhất (1er arrondissement) từ Vinh đến Tân-ấp và quãng đường thứ tư từ Vinh sang Lào (4e arrondissement).

Hiện nay chức Chánh sở Hỏa-xa con đường Đông-hà Ngân-sơn vẫn còn huyền-khuyết, chưa có ông nào thay; M. Baillon tạm-quyền chức ấy.

Đi xe đạp, lại đạp người. — Ngày hôm kia, hồi chín giờ, một người hồi đi chiếc xe đạp, không biết hãm ta ngông nghênh thế nào, đánh đạo cả xe cả người vào một người dân-bà có thai; người ấy bị mấy thương-tích ở mặt, đã vào nhà thương.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh bao-tử, kém sức yếu đuối, sốt là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì ăn lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Hễ làm cho kém hẳn chất huyết đi mà chính chất huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bổ bổ ngay vào chất huyết. Muốn bổ bổ cho chất huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, hác mồm sau khi mới khỏi bệnh gì lắm, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho cả ăn huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Phải là sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt để chữa khỏi kẻ có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt về thứ rượu **TONIQUE TONKINOIS** *mỗi chai chỉ có 2$10 — Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc không có pha chế nhiều món

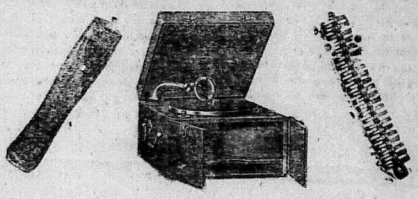
Mỗi hoàn 0,50 cr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP Ở PHÁP QUỐC LÂM

Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS

Cũng có bán tại: Hiệu E. CHASSAGNE Rue Hôpital, HONGKONG, Tous, vaccin hiệu bào chế khác.

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điển rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

NAM-THÁI 南泰

6, Quai Clémenceau — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

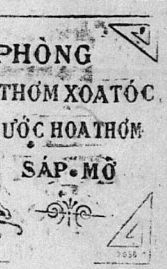
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

每晚合吞啞每吞啞沒猫禮欺映稍

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2090

SÀ-PHÒNG

DẦU THƠM XOA TÓC

NƯỚC HOA THƠM

SÁP-MỠ

Pachod Frères & Cie LYON

RƯỢU BẠT-HÀ GET PIPPERMINT GET rượu này uống để mát mồ và mát khan tiếng.

Nhà Bản-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

PHẢI LÀM SAO

những người YẾU ĐUỐI, MỎN MỎI

những người mà PHỔI và CUỐNG PHỔI YẾU?

Dùng **VỊ TRỪ TRÙNG BỔC** và **BỔ** là

LA SOLUTION PAUTAUBERGE

có vị CRÉOSOTE và vị BỔ là CHLORHYDRO-PHOSPHATE de CHAUX

Uống vô hại tỉ, hiệu nghiệm về **CẢM-HO** lâu năm ho

TỨC NGỰC đau KHIẾU XƯƠNG, GẦY GÒ. Ăn

NGON có SỨC, hết đàm và ngứa

HO LAO

L. PAUTAUBERGE, 19, Rue de Constantinople, PARIS, et toutes Pharmacies.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT HANOI

Ngày thứ bảy mồng một tháng chạp tây và những ngày sau

CÓ BÁN

Nhiều đồ chơi và quà tết rất có ích

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay

Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước

Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chữa nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sốt. Chiếu-đại thỏa hả-dạ.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE

Chủ-hiệu Đông-xương-Long

Đại cơ-khí xưởng Hanoi

N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gạp chất muối của loài quả thì xùi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00

Hạng nhì ta hay đi: 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RĂN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giây thép trước 2 ngày.

Nên đi ngay kẻo mua đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

AUTO-POSTALE

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư cũng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách ở có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏi 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)